

HIIRANIN PISARA globaalikasvatustoiminta

Hiiranin Pisara
Rahoittaja
Hanke

globaalikasvatushanke
Opetushallitus
1.1.2022 – 30.7.2023

Sisällysluettelo	
1.JOHDANTO	3
2.TAUSTAA	4
3.HIIRANIN PISARA HANKKEEN TAVOITTEET.....	5
4.TOIMINTAA HIIRANIN PISARASSA	5
5.KOULUTUSTILAISUUDET	5
6.HIIRANIN PISARASSA TAVOITELTAVAT TULOKSET	7
7.SAAVUTETUT TULOKSET	8
8.KAPPALE MATKAA YHDESSÄ HIIRANIN PISARASSA.....	10

I.JOHDANTO

Lieksan Somaliperheyhdistys ry, Metka kyläkulttuuritalo

Lieksan Somaliperheyhdistys ry on vuonna 2013 perustettu maahanmuuttajataustainen yhdistys. Yhdistys osti vuonna 2015 vanhan kiinteistön Lieksasta, josta korjattiin talkoovoimin kaikille avoin Metka kyläkulttuuritalo. Kylätalo on ainut maahanmuuttajien omistama toiminnassa oleva kylätalo koko Suomessa.

Yhdistys tuottaa matalan kynnyksen palveluja, työllistää ja kouluttaa lähinnä pitkäaikaistyöttömiä ja osatyökykyisiä kuntalaisia. Yhdistys tekee myös kehitysyhteistyötä Somalian kaikista hauraimmille alueille, joissa kärsitään kuivuudesta ja puhtaan veden puutteesta. Kehitysyhteistyötoiminnan kautta pyritään saamaan puhdasta juomavettä Itä-Afrikkaan kaikista köyhimmille alueille. Yhdistys on mukana Kaabe kehitysyhteistyöhankkeessa.

Lieksan Somaliperheyhdistys ry edistää maahanmuuttajien yrittäjyyttä, tuottaa ja kehittää kotouttamispalveluja sekä toteuttaa kansainvälisiä hankkeita. Somaliaan suuntautuvan työn tavoitteena on mm. tehdä Hiiranin alueelle kaksi porakaivoa ja rakentaa kaivohuoneita, joissa järjestetään yritys- ja hygieniakoulutusta alueen asukkaille. Yhteistyössä ovat mukana paikalliset yhdistykset, Hiiranin yliopisto ja Beledweynen kaupunki

Lieksan Somaliperheyhdistys ry:n tavoitteena on:

- toimia siltana maahanmuuttajien ja kantaväestön välillä
- vähentää rasistisia kohtaamisia
- edistää maahanmuuttajien kotoutumista
- tehdä kehitysyhteistyötä Somalian kaikista hauraimmille alueille

Puhdas vesi ei ole itsestään selvyys kehitysmaassa. Siksi halutaan tuoda puhtaan veden merkityksiä ihmiselle ja koko yhteiskunnalle tietoon.

Meissä kaikissa on se vesi, joka on ollut täällä maapallon alkuajoista lähtien, eikä ihmisen olemassaolon aikana uutta vettä ole pallollemme tullut mistään lisää. Sitä me juomme, siitä me koostumme, sillä pesemme itsemme, automme, katumme, ikkunamme ja sen me saastutamme. Makeaa puhdasta vettä maapallolla on kuitenkin vähemmän kuin öljyä.

Puhutaan suomalaisille itsestään selvästä asiasta, jota on varaa vetää edelleen vessasta alas. Suomessa tasapaino vielä kestää tämän. Lapset ja nuoret ovat jo huolestuneita tilanteesta.

2.TAUSTAA

Tutkimusten mukaan lapset ja nuoret kärsivät ilmastoahdistuneisuudesta. Tietoisuus ilmastonmuutoksesta on niin laajaa, että jopa leikki-ikäiset lapset voivat kantaa huolta ympäristöstään. Vaikeista asioista puhuttaessa aikuisen tärkein tehtävä on pitää yllä lasten ja nuorten perusturvallisuutta.

METKA kylätalon toimijat miettivät, kuinka voisi auttaa nuoria ymmärtämään maailman erilaisia todellisuuksia ja herättää heissä myös halua rakentaa oikeudenmukaisempaa, tasa-arvoisempaa ja ihmisoikeuksia kunnioittavaa maailmaa. Lisäksi halusimme edistää kulttuurien välistä keskustelua ja ymmärrystä. Näin syntyi idea Hiiranin Pisarasta, globaalista kasvatushankkeesta.

Super, verkkolehti 29.4.2020: Ilmastoahdistus ei ole sairaus eikä mielenterveysongelma vaan reagointia siihen, kuinka vakavasta uhkasta on kyse. Kuva: Mostphotos

Hanke pätkinänkuoressa

Järjestetään Pohjois-Karjalan yläkouluilla globaaleja koulutustilaisuustilaisuuksia (työpajoja), joissa oppilaat, taiteen ja monikulttuurisuustyön ammattilaisista koostuvasta työryhmästä yhdessä pureudutaan foorum teatterin kautta ilmastoteemaan, kuten ilmaston lämpenemiseen, luonnon saastumiseen ja sen tuomien vaikutusten käsittelyyn.

Koulutustilaisuuksissa on sähköisten välineiden kautta mukana "vastinpari" Somalian Beledweynestä. Somalialaisen "vastakuvan" avaaminen kuivuuden keskellä elävien arjesta havahduttaa näkemään ja ottamaan yhteistä vastuuta.

Forum-teatteri on yleisöä osallistava teatterimuoto, jossa teatterin ja musiikki-improvisaation mahdollistamana nostetaan esille globaali ongelma ja yhdessä luodaan sille ratkaisu. Kaikissa työpajoissa on mukana osallistuva tutkija, joka kirjaa ja kuvaa työpajat raporttiin. Raportista työstetään julkaisu, joka on sähköisesti saatavilla.

Hankkeessa on keskeistä vähentää nuorten kokemaa ilmastoahdistusta.

3.HIIRANIN PISARA HANKKEEN TAVOITTEET

Vähentää yläkouluikäisten ilmastoahdistusta, jonka seurauksena nuoret ovat tutkimusten mukaan kokeneet pelkoa, surua, vihaa, syyllisyyttä, häpeää, epätoivoa, voimattomuutta ja riittämättömyyttä.

Yläkouluikäiset oppilaat saavat kestäväen kehityksen edistämiseen tarvittavaa tietoa ja taitoja kestävästä kehityksestä ja kulttuurien monimuotoisuudesta.

4.TOIMINTAA HIIRANIN PISARASSA

- 1.1 – 30.2.2022** Yhteistyöryhmän kokoukset, aikatauluista sopiminen, materiaalien työstäminen, yhteistyö Somalian Beledweyne
- 1.3.22 – 30.5.2022** Tiedottaminen, teatterikäsikirjoituksen työstäminen
- 1.6.22 – 30.7.2022** Teatteriryhmän perustaminen, rekrytointi
- 1.8.22 – 30.9.2022** Teatteriharjoitukset, kuvamateriaali Somalian Beledweynestä, yhteistyökokoukset vastinparin kanssa Somalia
- 1.9.22 – 30.12.2022** Työstetään ”alkuräjähdyks” video ja hankkeen esittelyvideot, kuvaukset Somaliassa ja Suomessa
- 1.1.23 – 30.5.23** Globaalikasvatustilaisuudet Pohjois-Karjalan kouluilla. Päättöseminaari

5.KOULUTUSTILAISUUDET

Järjestettiin Pohjois-Karjalan yläkouluilla globaaleja koulutustilaisuustilaisuuksia (työpajoja), joissa oppilaat ja hankkeen työryhmä yhdessä pureutuivat teatterin kautta ilmastoteemaan, kuten puhtaaseen veteen, ilmaston lämpenemiseen, luonnon saastumiseen ja sen tuomien vaikutusten käsittelyyn.

Tavoitteen oli järjestää koulutustilaisuudet foorum teatterin keinoin, mutta maahanmuuttajataustaisille esiintyjille menetelmä oli liian vaikea oppia lyhyessä ajassa. Koulutustilaisuudet käytiin kuitenkin foorum teatterin hengessä. Hankkeen aikana on menetelmää testattu, kehitetty ja pilotoitu. Nykyinen teatterimalli palveli parhaiten tavoitteita. Työpajametodilla voisi jatkaa, jossa olisi esitystyöpajoja ja ryhmän kanssa voisi tehdä lopputyön vaikka kuvataiteen menetelmin.

Hankkeen aikana järjestettiin työpajoja sähköisten välineiden kautta mukana "vastinparin" Somalian Beledweynestä toimivien tahojen kanssa. Kommunikointi oli englanniksi, lisäksi tulkkausmahdollisuus suomenkielelle Metka kylätalon henkilöstön mahdollistamana. Hankkeen aikana saimme videotervehdyksen Shabellejoen asukkailta Jongunjoen asukkaille. Videotervehdyksessä yhdistyvät teatteriesityksessä olevat kaksi jokea konkreettisesti. Hankkeen aikana syntyi verkostoitumista ja synergiaa.

Konkreettinen, elämyksellinen veden äärelle vieminen pyrki luontoestetiikan ja osallisuuden tunteen kautta auttamaan veden merkityksen sisäistämisessä, ja somalialaisen "vastakuvan" avaaminen kuivuuden keskellä elävien arjesta havahdutti näkemään ja ottamaan yhteistä vastuuta vesien tilasta. Toiminta avasi ja

toi uusia näkökulmia dialogisuuteen nuorten kanssa ja lisäsi draamallista ymmärrystä nuorten kanssa työskentelevien työkalupakkiin.

Shabelle-Jongunjoki teatteri kouluilla

Koulutustilaisuuksissa oli sanallinen informatiivinen osuus, jossa käytiin keskustelua nuorten kanssa ilmaston muutoksesta, mielikuvista, puhtaan veden tilanteesta tai ylipäättään nuorten kokemuksista.

Teatterin kautta tuotiin esille veteen liittyviä globaaleja ongelmatilanteita, joista käsiteltiin ja keskusteltiin. Teatterin, musiikki-improvisaation, mielenterveystyön ja monikulttuurisuuden ja kehitysyhteistyötoiminnasta vastaavat ammattilaiset olivat edustettuna teatteriryhmässä.

Syntyi uudenlaista syvyyttä ja näkökulmaa teemaan puhtaasta vedestä

Teatteriesitysten, keskustelun ja osallistumisen myötä pyrittiin yhteisön ja yksilöiden voimaantumiseen. Toiminnan kautta opittiin hyödyntämään teatterin menetelmiä ja maahanmuuttajien itsensä kautta tuomaa uudenlaista näkökulmaa puhuttaessa ilmaston muutoksesta. Yhdessä sovittiin, että koulutustilaisuuksien ja työstettyjen materiaalien tavoitteena on tuoda nuorille toivoa.

https://drive.google.com/file/d/19-uy6xUXUGh_ctg6GxekiLDFOFE4EPIP/view

<https://drive.google.com/file/d/1wLgKw2xZhM9OqSKeChVI5EL11Bf3bpTv/view>

Kaikki osapuolet olivat työpajoissa yhteiseksi määrittävät ongelman äärellä ja pyrkivät yhdessä rakentamaan ratkaisuihin vievää ymmärrystä. Yhdessä saatiin laaja-alaista ymmärrystä, jossa kaikki osapuolet oppivat.

6.HIIRANIN PISARASSA TAVOITELTAVAT TULOKSET

- Auttaa nuoria ymmärtämään maailman erilaisia todellisuuksia ja herättää heissä halu rakentaa oikeudenmukaisempaa, tasa-arvoisempaa ja ihmisoikeuksia kunnioittavaa maailmaa.
- Edistää kulttuurien välistä keskustelua ja ymmärrystä.
- Luoda edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestäväälle kehitykselle YK:n asettamien kehitystavoitteiden suuntaisesti.

Hiiranin Pisanan toiminta edistää YK:n Agenda 2030:n tavoitteita, että kaikki oppijat saavat koulutuksen kautta kestäväen kehityksen edistämiseen tarvittavat tiedot ja taidot esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: kestävät elämäntavat, ihmisoikeudet,

sukupuolten tasa-arvo, rauhan ja väkivallattomuuden kulttuurin edistäminen, maailmankansalaisuus sekä kulttuurien monimuotoisuus.

Mahdollistaa kaiken ikäisiä oppijoita toimimaan aktiivisesti ja kaikkia osallistaen rauhanomaisen ja turvallisen yhteiskunnan rakentamiseen.

7.SAAVUTETUT TULOKSET

Hankkeen aikana syntyi käsikirjoitus, jota voidaan hyödyntää globaalikasvatustilaisuuksissa. Lisäksi oivallettiin, että vuoropuhelu saa aivan uusia ulottuvuuksia, kun toiminnassa on mukana maahanmuuttajat, jotka tulevat alueilta, joissa puhdas vesi ei ole itsestään selvyyttä. Tekniikan kautta mahdollistuu erilaiset kohtaamiset, näin voi omin silmin havaita ja kuulla ilmastonmuutoksen globaalista perspektiivistä. Uusi tapa toimia, jossa hyödynnetään maahanmuuttajien tuomia mahdollisuuksia, ammattitaiteilijoiden improvisaatiokykyä ja tekniikkaa, joka mahdollistaa erilaisten maailmojen kohtaamisen ”kotipulpetista” on vaikuttavuudeltaan tehokas.

Eri toimijoiden, organisaatioiden ja oppilaitosten yhteistyö tiivistyi toiminnan kautta ja syntyi luontevia kumppanuuksia. Hankkeen aikana Lieksan Somaliperheyhdistys ry:n toimijat saivat osaamista toimia kouluttajana. Lieksan Somaliperheyhdistys ry hyväksyttiin Ulkoministeriön kehitysyhteistyöhanketoimijaksi (Kaabe hanke), jonka tavoitteena on muun muassa kehittää kohdemaassa Somaliassa nuorten ammattikoulutusta.

Maakunnallinen hanketoiminta edisti yhteistyön syntymistä eri kaupunkien ja kuntien toimijoiden kesken, mutta myös eri kulttuurialojen keskinäisten suhteiden syntymistä. Globaalikasvatustoiminnan kautta luotiin tasapuolisempia mahdollisuuksia myös maaseutumaisissa kunnissa ja kouluissa, joissa kulttuuritoiminnan saatavuus on tutkitusti vähäisempää nuorten keskuudessa.

Hankkeen jälkeen globaalikasvatustilaisuuksia viedään Pohjois-Karjalan haja-asutusalueen kyliin ja toimijat ovat mukana Melodraama puhtaan veden tapahtumassa.

Hankkeessa on mukana ollut Itä-Suomen yliopiston tutkija Päivi Armila. Globaalikasvatus hankkeen prosessit, on luotu toimiva käsikirjoitus ja siihen liittyvät keskustelut on analysoitu. Tutkimuksissa materiaalia nuorten ilmastoahdistuneisuuteen liittyen tullaan hyödyntämään.

Työpajat on dokumentoitu ja kirjattu. Kirjauksissa tulee nuorten näkökulma esille heidän itsensä kokemana. Kirjaukset viedään hankkeen raporttiin, joka on sähköisesti saatavilla.

Käsikirjoitusta Shabelle – Jongunjoki voidaan vapaasti hyödyntää osallistavuuteen tähtäävissä toiminnoissa. Käsikirjoitus on kaikkien saatavilla, sähköisessä muodossa www.metkatalo.net sivustolla.

Tehdään raportti, jossa on käsikirjoitus, koulutustilaisuuden asettamat fyysiset vaatimukset, asiantuntijamateriaalit, alkuräjähdyksen käsikirjoitukset ja Itä-Suomen yliopiston tutkija. Lieksan tilaisuus videoitaan ja sama tilaisuus myös dokumentoidaan.

Hankkeen aikana syntyi Metka teatteri, jonka tavoitteena on jatkaa globaalikasvatustoimintaa. Metka Taide- ja Kulttuuriyhdistys ry pyrkii saamaan toimivat teatteritilat globaalikasvatustoiminnan ja ilmastoteatterin toiminnan jatkamiseksi ja kehittämiseksi. Tavoitteena on jatkossakin järjestää yläkouluikäisille ja lukiolaisille koulutustilaisuuksia Itä-Suomessa.

Konkreettinen, elämyksellinen veden äärelle vieminen pyrkii luontoestetiikan ja osallisuuden tunteen kautta auttamaan veden merkityksen sisäistämisessä, ja somalialaisen "vastakuvan" avaaminen kuivuuden keskellä elävien arjesta havahdutti nuoria (kaikkia osapuolia) näkemään ja ottamaan yhteistä vastuuta vesien tilasta. Hankkeen järjestämien koulutustilaisuuksien kautta pystyttiin vähentämään nuorten kokemaa ahdistusta.

Hanke edisti nuorisolain toteutumista Pohjois-Karjalassa. Hanke edisti osaltaan yhteisvastuuta, kulttuurien moninaisuutta ja kansainvälisyyttä, kestävä kehitystä, ympäristön ja elämän kunnioittamista sekä edistää monialaista yhteistyötä, jotka hyödyntävät nuorien elämää Pohjois-Karjalassa.

Hankkeessa luotiin hyvät edellytykset maailmankansalaisen identiteetin muodostumiselle ja aktiiviselle yhteiskunnalliselle toimijuudelle. Toiminta edisti nuorten hyvinvointia ja innostusta sekä tuotiin nuorten koulupäiviin mielekästä ja erilaista toimintaa. Toiminnassa saatiin nuorten ääni ja näkemys esille.

Toiminnan kautta mahdollistettiin nuorten ympäristövastuuseen kasvaminen. Tätä työtä halutaan vielä jatkaa ja tavoitteena on, että globaalikasvatustoiminta taiteen ja kulttuurin keinoin saa pysyvän jalansijan koulutusjärjestelmissä.

8.KAPPALE MATKAA YHDESSÄ HIIRANIN PISARASSA

Hanke käynnistyi keväällä 2022 yhteistyöryhmän kokouksella, jossa hankkeelle työstettiin tarkka toteutusaikataulu. Koronapandemian vuoksi kouluille järjestettävät koulutustilaisuudet siirrettiin hankkeen viimeiseen vaiheeseen.

Hankkeelle luotiin esitteet ja tiedotusmateriaalit. Lisäksi päätettiin, että Somalian vastinparin kanssa työstetään hankkeelle esittelyvideot, jossa hankkeessa mukana olevat ympäristöt ovat esillä. Tätä materiaalia hyödynnetään informaatio-osuudessa nuorille suunnatuissa työpajoissa. Teatteriohjaaja Tero Sarkkinen alkoi työstää forum teatterin käsikirjoitusta. Käsikirjoituksen työstämisessä hyödynnettiin maahanmuuttajien asiantuntijuutta.

Teatterin keinoin tuodaan esille:

- Kenelle vesi kuuluu?
- Kuka sen omistaa?
- Mikä on puhtaan veden hinta?
- Miksi ilmasto muuttuu ja voiko sitä selättää?
- Kuka voi vaikuttaa tulevaisuuteen?

”Meidän erityinen kiinnostuksen aihe on Etiopiassa ja Somaliassa virtaava Shabelle joki.

Siinä, missä Suomessa jokien varsiin on asetettu kalan ja kulkuyhteyksien vuoksi, on Shabelle alueen ihmisille elinehto. Shabelle määrittää vuoden kiertoa ja sen muuttuvat vaiheet saavat aikaan vuoden kierrossa ja ihmisten elämässä suuria muutoksia.”

Teatteriohjaaja Tero Sarkkinen

Osallistava koulutustilaisuus nostaa katsojan tarkkailijan roolista aktiiviseksi toimijaksi ja osoittaa ryhmän voiman. Tavoitteena oli oppilaiden osallisuuskokemus, keskustelun ja kysymysten herättäminen ja muutosprosessin aikaansaaminen.

Koulutustilaisuuksien fokuksessa oli saada esiin erityisesti lasten mielipiteitä ja näkemyksiä puhtaasta vedestä ja ilmastonmuutoksesta. Hiiranin Pisara on toimintaa luontosuhteesta, ilmastotunteista ja toivosta.

Faktaa on, että Euroopan suurimmista kaupungeista kuitenkin valtaosa ylikuluttaa vesivarantojaan. Makea vesi vähenee. Maailman vesikaupan liikevaihto vuositasona 288 mrd €. Mitä kaikkea ihmiskunta onkaan tehnyt öljyn vuoksi. Mikä on öljyn merkitys ihmiselle. Miljardeja dollareita, teollista kehitystä, välimatkojen lyhentymistä, liikaa hiilidioksidipäästöjä ja sotia ainakin. Entäs sitten kun alkaa taistelu makeasta vedestä? Mikä on veden merkitys ihmiselle?

Video puhtaan veden tilanteesta

Hankkeen aikana työstettiin Metka kylätalon toimijoiden ja hankkeessa mukana olevan Beledeynen kaupungin asukkaiden kanssa video, jossa tuotiin kahden samanlaisen rajakaupungin vesitilannetta esille. Kyseessä on kaksi kaupunkia, joiden maa-alueilla virtaa joki. Toinen on tunnettu puhtaista vesivarannoistaan, toisen kaupungin joen vesitilanne on päinvastainen.

Molemmissa kaupungeissa oli työryhmä, joka vastasi videomateriaalin tuottamisesta. Videon työsti lopulliseen muotoonsa Ukko Torni.

https://drive.google.com/file/d/1JyVhl_1CYj3l_FK2mfaPomh9QFOf01tZ/view

Työryhmä Suomessa

Ohjaus, käsikirjoitus Tero Sarkkinen
Näyttelijät: Renaud Lomba, Maria Victoria de la Cruz, Ancelique von Bonsdorff, Ville Loddors, Marke Martsola, Tuomas Salopuro
Videot -Ukko TorniMusiikki/äänet: Ville Loddors

Työryhmä Somaliassa

Tulkki, yhteyshenkilö Ahmed Ibrahim
Koordinaatio Beledweynessä Ali Jeite Osman, kuvernööri
Kuvaus, paikalliset nuoret

Itä-Suomen yliopisto

Itä-Suomen yliopiston yhteiskuntatieteiden oppiaine (Joensuun kampus) on Lieksan Somaliperheyhdistyksen pitkäaikainen yhteistyökumppani. Yhteistyöhistoria on sisältänyt muun muassa erilaisten tapahtumien järjestelyä, hanke- ja tutkimusyhteistyötä, työharjoittelu- ja ohjausryhmäkumppanuutta sekä tutkijoiden mahdollisuuksia erinomaisten tutkimusaineistojen kokoamiseen. Lieksa yhteistyö on jo tuottanut ja tuottaa edelleen useita opinnäytteitä graduista aina väitöskirjoihin asti. Myös muita kirjoja on kirjoitettu, samoin kuin tieteellisissä julkaisuissa painettuja artikkeleita. Ympäristöahdistusta käsittelevässä hankkeessa on mahdollisuus yhteistyöhön myös yliopiston maantieteen laitoksella työskentelevien ympäristöpolitiikan tutkijoiden kanssa.

Beledweynen kaupunki, Somalia

Beledweyne on Keski-Somaliassa sijaitsevan Hiiraanin alueen eli gobolin pääkaupunki. Kaupunki sijaitsee Shabeelle-joen laaksossa lähellä Etiopian-vastaista rajaa.

Hiiraanin pisara -hankkeen toiminnan aikana oli tarkoitus edistää kahden maan, Suomen ja Somalian, nuorten keskinäistä vuorovaikutusta ja tietoisuutta ympäristöstämme. Nuorten ja kaikkien toimijoiden yhteisen oppimisprosessin perusolettamuksena oli, että ”puhdas vesi ei ole kaikille arkinen asia, vaikka kaupunkimme läpi virtaa joki”.

Beledweynen kaupunki toimi hankkeen vastinkumppanina. Yhteistyössä järjestettiin koulutuksia, mutta sen lisäksi halutaan työstää dokumenttivideo Hiiraanin Pisarasta. Dokumenttivideota hyödynnettiin myös hankkeen jälkeen kehitysviestinnässä ja globaalikasvatuksessa. Dokumenttivideo valmistui lokakuussa 2022.

Hankkeen aikana kaikkien toimijoiden kehitysviestintä- ja globaalikasvatuksen osaaminen vahvistui ja pystyimme tuomaan yleiseen keskusteluun uudenlaista globaalia näkökulmaa. Hankkeessa oli tärkeää tehdä kappale matkaa yhdessä, toisiltamme oppien. Hankkeen vastinparin edustajat pyrkivät vierailemaan Lieksassa marraskuun 2022 lopulla. Somalian epävakaa tilanne esti vierailun.

Hiiraanin Pisaran aikana syntyi tiivistä yhteistyötä. Tammikuussa 2023 käynnistettiin kehitysyhteistyö Kaabe Lieksan Somaliperheyhdistys ry:n ja Somalian Afrikan Solutionsin kumppanuudessa.

Mieli ry

Hankkeen toiminnassa on yhteistyötä tehty Ympäristöahdistuksen mieli -hankkeen kanssa. Moni saa luonnosta voimaa, mutta ympäristön muuttuminen voi herättää pelkoa ja ahdistusta. Ympäristöahdistuksen mieli -hanke on kehitetty kannustamaan ympäristötunteiden kohtaamiseen ja käsittelyyn. Hiiraanin Pisaran toimijat ovat hyötynneet Mieli ry:n järjestämistä koulutuksista, joissa autetaan käsittelemään ilmastoahdistuneisuutta.

Hankkeen päätöstilaisuus järjestettiin 27.5.23 yhteistyössä Mieli ry:n kanssa Pro Lapinlahdella Helsingissä.

Ohjausryhmä

Hankkeen ohjausryhmään kuuluivat:

Taidetoimijat: Tero Sarkkinen, Tuomas Salopuro, Marke Martsola

Metkan edustajat: Maria Victoria de la Cruz Molinari, Makaran Muhamed Abdulahi, Anja Sarasoja

Yhteistyökumppanit: Itä-Suomen yliopisto/Päivi Armila, Luontoasiantuntija Risto Kiiskinen

Projektipäällikkö: Renaud Lomba

Päivämäärä	Koulu	Luokkien määrä	Oppilaiden määrä
20.2.23	Tulliportin koulu Joensuu	5	87
21.2.23	Tulliportin koulu Joensuu	7	127
27.2.23	Rantalakylä Joensuu	5	92
28.2.23	Juuka yläkoulu, lukio	7	120
13.3.23	Pyhäselkä, Hammaslahti	7	87
3.4.23	Riveria Lieksa	7	138
4.4.23	Liperi	8	117
Yhteensä		46	768

Kuvia matkan varrelta

